

Kaiser László

Bermuda-háromszög, emlékek, Tandori és egy rajz

Mint újlipótvárosi, pontosabban a Radnóti Miklós utca örökös lakója – születésem óta itt élek, s innen már csak lábbal kifelé... – körkörösén, olykor háromszögösen élem életemet. Úgy értem ezt, hogy kül- és belföldi utazások, kisebb-nagyobb vidéki időszakok mellett szinte túlzó kötődésem az imádott Pesthez, ezen belül a XIII. kerülethez, s meghatározza sorsomat. Mozgékony természetem ellenére igazán egy sajtószerű örömmel, bánatokkal, eltűnésekkel és fölbukkanásokkal teli Bermuda-háromszögben érzem jól magam, ez pedig kis terület: körülbelül a körút, Bajcsy-Zsilinszky út elejétől a Pozsonyi útig, onnan a Lehel piacon át hazáig, az egykori Sziget, a mai Radnóti utcáig.

Ez az igazi otthonom, számtalan ismerőssel, baráttal, bolttal, sörözővel, kocsmával – és emlékekkel. És találkozások bőven és nagy számban: a volt iskolai társaktól szomszédokon át, szimpátiába forduló kapcsolatokig és komoly és kevésbé komoly emberekig. S akkor külön fejezet lehetne azokat említeni, akik a IV. emeleti, hál' istennek nagy és tágas lakásunkban és a földszinten működő kiadóban és oktatási stúdióban megfordultak.

De most nem az utóbbiról szólnék. Hanem azokról, így sem messze nem mindenkiről, akikkel az én Bermuda-háromszögemben találkoztam, netán akiket meglátogattam. Egy rövid, röpké és messze nem teljes sétát javaslok! Csak néhány név bukkan most föl.

Kezdjük a körúttal! Nekem a körút legföljebb a „Blahá”-ig tart. Induljunk innen. S már ott vagyok a Teréz körúton, Ferenczi László, néhány éve elhunyt irodalomtörténész bölcsészesen lerobban lakásában, szívja egyik cigarettát a másik után, érdeklődik és mesél mindenre nyitottan. Kis séta után ráfordulok a Bajcsy-Zsilinszky útra, a nagy tehetségű, korán elhunyt költőt, Szervác Józsefet látogatom meg a Kálmán Imre utcai Csengődi borozóban, s mikor elutasítom a pohár bort, mondván munkába indulok, gúnyosan megjegyzi, talán sofőr lettél... Tovább! Már a Pozsonyi út. Nemeskürty tanár úr lakásában beszélgetünk, interjút készítettem vele. A tanár úrnak – aki különben négy évig tanított nekem filmtörténetet – a kiadómnál, a Hungarovoxnál megjelent könyvét viszem máskor, finoman koccintunk a könyvre. Ha már koccintás, a Pozsonyi út egyik sörözőjében Hárs Györgyöt faggatom nehéz és könnyű életéről, azt a Hárs Györgyöt, aki gyermekkoromban a Radnóti utcai házban élt édesanyjával, innen költöztek tovább, maradva a kerületben. Megyek tovább, s ha már sört ittam, nem hagyhatom ki a családpót-

ló Két Korsót a Visegrádi utca és Victor Hugó utca sarkán, két színész-barátom beszélget ott, Uri Pista és Györffy Laci, Györffy László később neves prózaíró lett, az Ipoly utca lakója, onnan költözött át önkéntesen a halálba.

És már a Lehelen csatangolok, amely egykor piac volt, ma csarnok. Ott aztán van ismerős, irodalmon belül és túl. A 2010-es évek közepén járunk, a felső szinten, a Galéria sörözőben tanyázott, írt, örült és búslakodott Dukay Nagy Ádám, a szikrázó agyú és képességű költő, néha barátai is fölbukkantak, Grecsó Krisztián és Darvasi Laci.

És olykor, néha Dukay örök idős barátja, mestere, Tandori Dezső.

Régóta ismerték egymást, Ádám csak Dezsőkének emlegette a zseniális Tandorit, nagy kapcsolat volt köztük. Én hírből, fényből persze hogy ismertem Tandorit, de Ádám révén szoríthattam többször kezét és borozhattam vele: nevezzük inkább szellemi oázisnak ezeket a percek, órákat. Hagyjuk most Tandori tudását, tehetségét, hihetetlen életművét, mérték, méricskéltek eleget, de nem elegendőt, inkább kedvességét, szeretetre méltóságát emelem ki. Mert úgy éreztem: az első pillanattól fogva figyelt a másakra, tényleg érdeklődött és a – valljuk be – kissé kopottas időse ember sugározta a szellem eleganciáját s őszinte odafigyelést érezhetett bárki, akivel szóba állt – és szívesen állt szóba bárkivel. Beszélgető ember volt, legalábbis a Lehelen mindenképp. És természetesen vele volt a kis spirál füzete, abba rajzolt, kis előadások, beszélgetések, pattogó mondatok, poharazgatások közepette, ha úri és nem csak úri, de hétköznapi fenségességű kedve diktálta.

Ahogy nekem is rajzolt, még 2016-ban. És amikor megkérdeztem: miképp lehet, hogy a biztos kézzel rögzített skiccen, három lába van a talpát feldobó bohócnak, gondolkodás nélkül válaszolt: mert bohóc! S ebben számomra minden benne volt, ami Tandori...

Aztán meghalt Dukay Nagy Ádám 2017-ben és két évvel később az ő Dezsőke barátja is. És nincs már köztük, ahogy korábban sokszor volt, olyan reggeli, amely Dukay szavával élve, nem villás. Ugye, értjük? Én meg őrzöm a rajzot és az emlékeket!